

M. Avakumović, Trg Republike idealno mesto, "Politika", 04.05.2005.

Da li se na Trgu Republike, osim galerije, može graditi i opera, ili bi to monumentalno zdanje koje neniče svaki dan, kako kažu gradski čelnici, trebalo smestiti na novobeogradsku stranu uz rečnu obalu- pitanje je oko koga se lome koplja urbanista. Branko Bojović, arhitekta, podržava ideju svog kolege Milana Pališaškog, koji je sačinio projekat prema kome su na Trgu Republike svoje mesto našle obe institucije kulture.

- Pališaški je osmislio kvalifikovan Trg sa kvalitetnim saobraćajnim rešenjem oko celog bloka namestu gde se nalazi „Staklenac“. Zgrada opere, prema njegovoj zamisli, povučena je malo od Narodnog pozorišta i spušta se do Ulice braće Jugović. Rešenje Milana Pališaškog pokazuje da se na prostoru ovog trga, sadašnjem parku, mogu smestiti i galerija od 8.000 kvadrata, ali i opera površine 12.000 kvadrata. Opera na ovom mestu prihvatljiva je iz više razloga. Ona bi imala scenu, gledalište i garderobu, a budući da bi podzemnim prolazom bila povezana sa Narodnim pozorištem, koristila bi tehnički blok pozorišta u kome su smešteni obučari, stolar, krojači, kao i čitava administracija. Te kapacitete postojeće zgrade treba koristiti, a ne duplirati, što bi izgradnjom opere na drugom mestu bilo neophodno. Time bi se bespotrebno povećale investicije. Ovo rešenje održava funkcionalno i prostorno jedinstvo sva tri ansambla Narodnog pozorišta na jednom mestu - objašnjava naš sagovornik.

Kapacitet lokacije na Trgu Republike procenjen je na 40.000 kvadrata i zato arhitekta Bojović predlaže gradskim čelnicima da pronađu investitora kome bi ustupili polovinu te lokacije i pravo da izgradi poslovni prostor za sebe na 20.000 kvadrata, a da zauzvrat sazida operu i galeriju. To bi rasteretilo grad i Republiku od finansijskog napora koji izgradnja opere svakako podrazumeva, a opera bi dobila zgradu koja bi joj za nekoliko narednih decenija omogućila rad pod normalnim uslovima. Zgrada opere na drugim, manje ekonomski atraktivnim, lokacijama naročito na priobalju morala bi da se finansira isključivo iz budžeta. U javnosti su se pojavili brojni stereotipi. Neki tvrde da opera mora biti na vodi, što je, razume se, moguće, ali ne i neophodno. Jasno je da Beograd još sto godina neće živeti na vodi, ne zato što nemamo izgrađenu kulturu življenja kraj vode, već zato što su naše obale specifične. Dunav pod Beogradom je širine osamsto metara, a mostovi koji vode preko njega „bacaju“ nas trista metara od obale. Zbog toga mi i nemamo bulevare uz reke. Kod nas se jednostavno ne može razviti pariski manir. Sena je manja reka, njene obale su strme, a mostovi kratki. Neko ode u Pariz, posmatra ga iz autobusa i hoće da ga donese ovde. Ne možemo preseliti gradski pejzaž, jer je njega priroda usloвила. Još jedan stereotip jeste da opera mora da bude simbol grada, što takođe niti mora niti može biti. Simbol Beograda u narednih hiljadu godina biće Beogradska tvrđava. Ako operu sagradimo na obali reke, gledano iz Novog Beograda imaćemo ekran pred tvrđavom uverava Bojović i pita zašto bismo najskuplje rešenje čija gradnja u Novom Beogradu ne može da počne za pedeset godina.

Prema njegovoj proceni, izgradnja opere na Trgu Republike mogla bi da počne za dve godine posle usvajanja detaljnog plana, raspisivanja konkursa za galeriju i operu i pronalazaženja investitora. Osim toga, naš sagovornik napominje da bi opera u Novom Beogradu imala problem posećenosti jer Beograđani imaju ustaljenu naviku kada idu u operu odlaze na Trg Republike. Lokacija na levoj obali Save i Dunava, smatra on, ostaće beogradska periferija još mnogo decenija, a možda i zauvek.